

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci

Barbora Švorčíková: Rozdíly mezi evropskou a brazilskou portugalštinou, 2014, 78 stran

Diplomantka Barbora Švorčíková si za téma své bakalářské práce zvolila jazykové srovnání evropské a brazilské portugalštiny. Jak píše v předmluvě, určitým motivem pro výběr této problematiky bylo její setkání s brazilskou variantou portugalštiny během studijního pobytu v rámci programu Erasmus na univerzitě v Portu. Práce není založena na vlastním výzkumu jazykového materiálu. Autorce jde spíše o shrnutí dosavadních poznatků o odlišnostech těchto dvou jazykových variant a jejich systematické popsání. Jak sama uvádí, nebylo možné porovnávat mezi sebou jednotlivé dialekty obou zmíněných variant, které jsou velmi četné, ale soustředuje se výhradně na srovnání lisabonské portugalštiny a jazyka, kterým se mluví v oblasti Rio de Janeiro.

Práce je rozdělena na čtyři části. V první části diplomantka stručně představuje aktuální situaci portugalského jazyka ve světě, zejména z hlediska jeho rozšíření jako oficiálního jazyka v řadě zemí. V druhé části pojednává o historickém utváření evropské portugalštiny. Charakterizuje tak jednotlivé etapy jejího vývoje. Následuje ještě krátké představení současných portugalských dialektů. Stejnou strukturu má rovněž následující třetí část, jež se zabývá vývojem brazilské portugalštiny a jejími dialekty. Jádrem bakalářské práce je část čtvrtá, v které diplomantka popisuje jednotlivé rozdíly mezi oběma variantami jazyka. Nejdříve jsou popisovány rozdíly ve zvukovém plánu (subsystém nepřízvučných vokálů, diftongizace, odlišné realizace řady konsonantů). Dále se autorka zabývá odlišnostmi, které se projevují na úrovni morfosyntaxe (rozdílné užívání zájmen, odlišnosti v oblasti slovesa, rozdílné používání některých zájmen či příslovcí). Na konci této části ještě figuruje seznam slov, která se liší mezi oběma variantami portugalštiny či mají posunutý význam. Následuje krátký závěr. Práce dále obsahuje seznam sekundární literatury a abstrakt psaný v češtině i angličtině.

K obsahu i formálnímu zpracování práce si dovoluji připojit několik poznámek. Co se týká jazykového aspektu práce, objevují se v ní jak chyby v interpunkci (*jak v Brazílii tak v Portugalsku* – str. 61), tak v pravopise (např. *Angličany, kteří se nezúčastnily* – str. 25, *CPLP, jež byla založena* – str. 13, *jazykové varianty, které se buď usadili* – str. 30). Větší pozornost by autorka měla věnovat rovněž skloňování zájmena *jenž* (*portugalské prózy, jenž* – str. 18, *dotazníků, jenž sloužily* – str. 21). Z hlediska formálního bych autorce dále vytkl nedůsledné užívání fonetické transkripce. V textu se uplatňuje nejednotný systém transkripce, někdy podivné znaky fonémů se čtverečky či vyloženě chybná transkripce, např. [caíro] – str. 28. Bylo by také vhodné důsledněji rozlišovat mezi grafémy a fonémy. V textu se např. objevuje tato ne příliš vhodně volená formulace: *palatální souhlásky ch a j* (jsou to grafémy). Z hlediska obsahového se mi nezdá dostatečně podložené diplomantčino tvrzení, že brazilská portugalština je oproti evropské konzervativní. V určitých aspektech tato formulace zajisté platí, ale v jiných je naopak brazilská varianta portugalštiny mnohem progresivnější (např. odpadávaní finálních souhlásek /t/, /s/ a /l/. Termín desonorizace neznamená pád hlásky, ale ztráta její znělosti (str. 28). Podivné se mi zdá rovněž konstatování, že pro hovorovou portugalštinu je charakteristické jednokmitové /t/ v intervokalickém postavení a v postavení na konci slova. Tato realizace patří do standardní portugalštiny a je naprosto běžná. Nejde tedy o nějaký hovorový prvek. Podobně na straně 58 diplomantka tvrdí, že předminulý čas jednoduchý je v Brazílii nahrazován složeným minulým časem či prézens nahrazují jednoduchý budoucí čas či konjunktiv. V tomto případě jde snad spíše o určitou formulační nešikovnost a ne o neznalost.

I přes tyto nedostatky však je bakalářská práce Barbory Švorčíkové zpracována systematicky a působí konsolidovaně, čímž splňuje požadavky kladené na tento typ práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení velmi dobře.

V Brnkách 29. 8. 2016

PhDr. Jan Hricsina, Ph.D.